

Lieta C-88/03

Portugāles Republika

pret

Eiropas Kopienu Komisiju

Prasība atcelt tiesību aktu – Valsts atbalsts – Lēmums 2003/442/EK – Reģionālās vai vietējās pašvaldības īstenoti nodokļu pasākumi – Ienākuma nodokļa likmes samazināšana fiziskām un juridiskām personām, kas ir nodokļu maksātāji Azoru salās – Atzīšana par valsts atbalstu – Selektīvs raksturs – Pamatojums ar nodokļu sistēmas raksturu un struktūru – Pienākums norādīt pamatojumu – Saderīgums ar kopīgo tirgu

Sprieduma kopsavilkums

1. Valstu piešķirtie atbalsti – Jēdziens – Pasākuma selektīvais raksturs

(EKL 87. panta 1. punkts)

2. Valstu piešķirtie atbalsti – Jēdziens – Pasākuma selektīvais raksturs

(EKL 87. panta 1. punkts)

3. Iestāžu akti – Pamatojums – Pienākums – Apjoms

(EKL 87. panta 1. punkts un EKL 253. pants)

4. Valstu piešķirtie atbalsti – Aizliegums – Atkāpes – Komisijas rīcības brīvība

(EKL 87. panta 3. punkts)

1. EKL 87. panta 1. punkts ir aizliegts valsts atbalsts, “kas dod priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai” atšķirībā no pārējiem, kas, ņemot vērā minētā režīma mērķi, faktiski un juridiski ziņā ir līdzīgi situācijā, proti – selektīvs atbalsts. Tomēr valsts atbalsta jēdziens neietver valsts pasākumus, kuri uzņēmumiem ir piemērojami atšķirīgi un tādā ir *a priori* selektīvi, ja šādas atšķirības izriet no iemaksu režīma, kurai tie atbilst, rakstura vai sistēmas.

Pasākumu, ar kuru tiek izdarīta atkāpe no vispārīgās nodokļu sistēmas, var pamatot ar nodokļu sistēmas raksturu vai struktūru, ja attiecīgā dalībvalsts var pierādīt, ka šis pasākums tieši izriet no tās nodokļu sistēmai pamatā esošiem vai vadošiem principiem. Šajā sakarā ir jānosīr, no vienas puses, mērķi, kas ir izvirzīti pašai nodokļu sistēmai un kas nav daļa no tās, un, no otras puses, mehānismi, kas ir ietverti pašā nodokļu sistēmā un kas ir nepieciešami, lai sasniegtu šos mērķus.

(sal. ar 52., 54. un 81. punktu)

2. Lai izvairītu to, vai pasākums ir selektīvs, ir svarīgi noteikt atskaites punktu, bet šim atskaites punktam nav obligāti jāsakrīt ar attiecīgās dalībvalsts robežām.

Tāpēc, lai novērtētu selektivitāti pasākumam, ko ieviesusi valsts noteiktas daļas pārvaldes iestāde

un ar kuru dalībvalsts teritorijas daļu ir paredzēts noteikt mazāku nodokļu likmi, nekā ir spēkā pirms minētās dalībvalsts teritorijā, jāpārbauda, vai šā iestāde minēto pasākumu ir veikusi, ņemot vērā pilnvaras, kas ir pietiekami neatkarīgas no centrālās varas, un vajadzības gadījumā jānoskaidro, vai tas ir faktiski piemērojams visiem uzņēmumiem, kas dibināti, vai vismaz precīzi, kas tiek pārdotas, teritorijā, kas ir šīs iestādes kompetencē.

Situācijā, kad reģionā vai vietējā iestāde, ņemot vērā pilnvaras, kas ir pietiekami neatkarīgas no centrālās varas, nosaka nodokļu likmi, kas ir mazāka par valsts likmi un kas ir piemērojama tikai uzņēmumiem, kas atrodas tās kompetencē esošajā teritorijā, būtiskās tiesību normas nodokļu pasākuma selektivitātes izvērtēšanai var attiekties tikai uz attiecīgo reģionālās apgabalu, ja valsts noteiktas daļas pārvaldes iestādei it pašai tās statusa un pilnvaru dēļ ir būtiska loma, veidojot politisko un ekonomisko vidi, kurā darbojas uzņēmumi, kas atrodas tās kompetencē esošajā teritorijā.

Lai šādos apstākļos pieņemtu lēmumu varētu uzskatīt par izdotu, ņemot vērā pietiekami neatkarīgas pilnvaras, vispirms šo lēmumu ir jābūt pieņemšanai reģionālai vai vietējai iestādei, kurai konstitucionālā lēmuma ir piešķirts no centrālās valdības statusa nošķirts politiskais un administratīvais statuss. Vēl tam ir jābūt pieņemtam tā, ka centrālā valdība tieši veidā nevar ietekmēt tā saturu. Visbeidzot, attiecīgajai reģionā esošajiem uzņēmumiem piemērojamās valsts nodokļa likmes samazinājuma sekas nedrīkst tikt kompensētas ar citu reģionu vai centrālās valdības palīdzību vai subsīdijām.

(sal. ar 56.–58., 62. un 65.–67. punktu)

3. EKL 253. pantā pieprasītajam pamatojumam ir jābūt piemērotam attiecīgā akta raksturam un tajā ir jābūt skaidri un nepārprotami norādītai iestādes, apstrādātā akta autores, argumentācijai, lai ieinteresētās personas varētu zināt veikt pasākuma pamatojumu, bet Kopienas tiesa to pārbauda. Nav prasīts pamatojuma konkrētizēt visus būtiskos faktiskos un tiesiskos pierādījumus, jo tas, vai akta pamatojums atbilst EKL 253. panta prasībām, ir jānovērtē, ne tikai ņemot vērā tā tekstu, bet arī kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas regulē attiecīgo nozari.

Šā principa piemērošana atbalsta kvalifikācijai nozīmē, ka ir jābūt norādītiem iemesliem, kāpēc Komisija uzskata, ka attiecīgajam pasākumam ir piemērojams EKL 87. panta 1. punkts. Šajā sakarā arī tad, ja no apstākļiem, kuros atbalsts ir piešķirts, izriet, ka tas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un traucēt vai apdraudēt konkurenci, Komisijai šie apstākļi vismaz ir jāmin sava lēmuma motīvu daļā.

(sal. ar 88. un 89. punktu)

4. Komisijai, piemērojot EKL 87. panta 3. punktu, ir plaša rīcības brīvība, kuras izmantošanā ietilpst ekonomiska un sociālā rakstura novērtējumi, kas jāveic Kopienas aspektā. Tiesa, kontrolējot šādas brīvības izmantošanas likumību, nevar lēmuma autora vērtējumu aizvietot ar savu attiecīgā jautājuma vērtējumu, bet tai ir tikai jāpārbauda, vai šajā vērtējumā nav pieļautas acīmredzamas kļūdas vai pilnvaru nepareiza izmantošana.

(sal. ar 99. punktu)

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2006. gada 6. septembr? (*)

Pras?ba atcelt ties?bu aktu – Valsts atbalsts – L?mums 2003/442/EK – Re?ion?las vai viet?jas pašvald?bas ?stenoti nodok?u pas?kumi – Ien?kuma nodok?a likmes samazin?šana fizisk?m un juridisk?m person?m, kas ir nodok?u maks?t?ji Azoru sal?s – Atz?šana par valsts atbalstu – Selekt?vs raksturs – Pamatojums ar nodok?u sist?mas raksturu un strukt?ru – Pien?kums nor?d?t pamatojumu – Sader?gums ar kop?jo tirgu

Lieta C?88/03

par pras?bu atcelt ties?bu aktu atbilstoši EKL 230. pantam,

ko 2003. gada 24. febru?r? c?la

Portug?les Republika, ko p?rst?v L. Fernandišs [*L. Fernandes*], p?rst?vis, kam pal?dz Ž. da Krušs Vilasa [*J. da Cruz Vilaça*] un L. Romau [*L. Romão*], *advogados*, kas nor?d?ja adresi Luksemburg?,

pras?t?ja,

ko atbalsta

Sp?nijas Karaliste, ko p?rst?v N. Diasa Abada [*N. Díaz Abad*], p?rst?ve, kas nor?d?ja adresi Luksemburg?,

un

Lielbrit?nijas un Zieme??rijas Apvienot? Karaliste, ko p?rst?v R. Kodvela [*R. Caudwell*], p?rst?ve, kam pal?dz D. Andersons [*D. Anderson*], QC, kas nor?d?ja adresi Luksemburg?,

personas, kas iest?juš?s liet?,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko p?rst?v V. di Bu?i [*V. Di Bucci*] un F. de Sousa Fialju [*F. de Sousa Fialho*], p?rst?vji, kas nor?d?ja adresi Luksemburg?,

atbild?t?ja.

TIESA (virspal?ta)

š?d? sast?v?: priekšs?d?t?js V. Skouris [*V. Skouris*], pal?tu priekšs?d?t?ji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*] (referents) un J. Malenovskis [*J. Malenovský*], tiesneši Ž. P. Puisoš? [*J. P. Puissechot*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], S. Fon B?rs [*S. Von Bahr*], J. Klu?ka [*J. Klu?ka*] un U. Lehmuss [*U. Løhmus*],

?ener?ladvok?ts L. A. H?lhuds [*L. A. Geelhoed*],

sekret?re M. Ferreira [*M. Ferreira*], galven? administratore,

?emot v?r? rakstveida procesu un tiesas s?di 2005. gada 6. septembr?,

noklaus?jusies ?ener?ladvok?ta secin?jumus tiesas s?d? 2005. gada 20. oktobr?,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savā prasībā Portugāles Republika lūdza atcelt Komisijas 2002. gada 11. decembra Lēmumu 2003/442/EK par daļu no režīma, ar ko valsts nodokļu sistēma tiek pieskaņota Azoru autonomā reģiona vajadzībām, attiecībā uz ienākuma nodokļa likmes samazinājumu (OV L 150, 52. lpp., turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

2 EKL 87. panta 1. punkts ir noteikts:

“Ja vien šis Līgums neparedz ko citu, ar kopīgo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkāds citš veids piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tās atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.”

3 Komisijas 1998. gada 10. decembra Paziņojuma par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu pasākumiem uzņēmumu aplikšanai ar tiešajiem nodokļiem (OV C 384, 3. lpp., turpmāk tekstā – “Paziņojums par valsts atbalstu tiešo nodokļu jomā”) 2. punkts ir precizēts, ka tas ir paredzēts, lai sniegtu skaidrojumu par EKL 87. panta 1. punkta paredzēto valsts atbalsta kvalifikāciju nodokļu pasākumu gadījumā.

4 EKL 87. panta 3. punkts ir paredzēts, ka par saderīgu ar kopīgo tirgu var uzskatīt:

a) atbalstu, kas veicina ekonomikas attīstību apgabalos, kur dzīves līmenis ir ievērojami zems vai kur valda liels bezdarbs;

[..]

c) atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tādā nelabvēlīgā iespaidā uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā kopīgām interesēm;

[..].”

5 EKL 299. panta 2. punkts ir noteikts, ka Līguma noteikumus piemēro Francijas aizjūras departamentiem, Azoru salām, Madeiras salai un Kanārijas salām. Kopienu likumdevējs tomēr var noteikt īpašus pasākumus, it īpaši lai izstrādātu nosacījumus Līguma piemērošanai minētajiem reģioniem, ņemot vērā, ka to struktūru ekonomisko un sociālo stāvokli apgrūtina noteikti faktori, kas, nemainoties un citu citu papildinot, nopietni kavē to attīstību.

6 Saskaņā ar 4.15. punktu Komisijas Pamatnostādņu par reģionālo valsts atbalstu (OV 1998, C 74, 9. lpp.), kurš izdarīti grozījumi 2000. gada 9. septembrī (OV C 258, 5. lpp., turpmāk tekstā – “Pamatnostādnes par reģionālo valsts atbalstu”), ir aizliegts reģionālais atbalsts ar mērķi samazināt uzņēmuma kārtējos izdevumus, proti, darbības atbalsts.

7 Tomēr saskaņā ar šo pamatnostādņu 4.16.2. punktu attiecīgās reģionos, kas atbilst atkāpei saskaņā ar EKL 87. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktu, var atļaut atbalstu, kas nav pakāpeniski jāsamazina un jāierobežo laikā, ja tas ir paredzēts, lai kompensētu saimnieciskās

darbības papildu izmaksas, ko rada EKL 299. panta 2. punktā identificētie faktori, kas, nemainoties un viens otru papildinot, nopietni kavē šo reģionu attīstību. Šajā punktā arī ir precizēts, ka dalībvalstij ir jānovērtē šo izmaksu apmērs un jāpierāda to saistība ar minētajiem faktoriem. Turklāt paredzētais atbalsts ir jāpamato saistībā ar tās ieguldījumu reģiona attīstībā un veidu, bet tās apmēram ir jābūt proporcionālam izmaksām, ko ar šo atbalstu paredzēts kompensēt.

Valsts tiesiskais regulējums

8 1976. gada 2. aprīlī Portugāles Republikas Konstitūcijā ir noteikts, ka "Azoru un Madeiras salas ir autonomi reģioni ar politiski administratīvu statusu un savām pārvaldes iestādēm". Šajā sakarā tajā ir paredzēti vairāki noteikumi, kas regulē šo reģionu un to attiecīgo politisko un administratīvo iestāžu pilnvaras, uzdevumus un kompetenci.

9 No šiem noteikumiem izriet, ka autonomo reģionu rīcībā ir savi nodokļu ienākumi, kā arī daļa no valsts nodokļu ienākumiem, kas noteikta atbilstoši efektīvas valsts solidaritātes principam. Turklāt šo reģionu likumdošanas asambleju ekskluzīvā kompetencē atbilstoši nosacījumiem, kas paredzēti Republikas Asamblejas izdotā likumā, ir nodokļu pilnvaras un tiesības pieskaņot valsts nodokļus reģionālajām vajadzībām.

10 1998. gada 24. februāra likums Nr. 13/98 par autonomo reģionu finansēm (*lei n° 13/98, de 24 de Fevereiro. Lei de Finanças das Regiões Autónomas. Diário da República I, A sērija, Nr. 46, 24.2.1998., 746. lpp., turpmāk tekstā – "likums Nr. 13/98"*) Portugāles valsts ir precīzi definējusi šādas finansētās autonomijas nosacījumus. Šajā likumā ir minēti reģionālās finansētās autonomijas principi un mērķi, paredzēta autonomo reģionu finanšu saskaņošana ar valsts finansēm, izveidots valsts solidaritātes princips un valsts un autonomo reģionu sadarbības pienākums.

11 Par valsts un autonomo reģionu sadarbības pienākumu likuma Nr. 13/98 5. panta 1.–3. punktā ir it īpaši noteikts:

"1. Pildot konstitūcijā un likumos noteikto solidaritātes pienākumu, valsts, kurai šajā sakarā jāņem vērā budžeta iespējas un tas, ka pret visām valsts teritorijas vietām ir jāizturas vienādi, sadarbojas ar autonomo reģionu iestādēm, lai attīstītu ekonomiku, izlērdzinātu nevienlīdzību, kas radusies no izolētības, un veicinātu ekonomisko un sociālo konverģenci ar visu valsts un Eiropas Savienības teritoriju.

2. Valsts solidaritāte it īpaši finanšu jomā izpaužas kā šajā likumā paredzēti budžeta līdzekļu pārskaitījumi, un tās ir nepārtaukti jāpieskaņo autonomo reģionu attīstības līmenim, un tai vispirms ir jānodrošina nosacījumi, kas ļautu gūt labāku finansējumu no pašu ienākumiem.

3. Valsts solidaritāte paredz garantēt visiem Portugāles pilsoņiem vienlīdzīgas attieksmes pamatprincipu un iespējas gūt labumu no valsts līmenī noteiktas sociālās politikas, kā arī veicināt ekonomisko un sociālo konverģenci ar pārējo valsts un [...] Savienības teritoriju; tās it īpaši izpaužas kā budžeta līdzekļu pārskaitījumi, kā konkrētizāšanai jānotiek saskaņā ar šo panta noteikumiem."

12 Kā atgādināts apstrīdētā lēmuma motīvā daļas 7. punktā, likums Nr. 13/98 turklāt ir paredzēts, ka atbilstoši tajā noteiktiem nosacījumiem fizisku personu valsts ienākuma nodoklis un juridisku personu valsts ienākuma nodoklis ir autonomo reģionu ienākumu avots. Saskaņā ar šo likuma 37. pantu autonomo reģionu likumdošanas asamblejām it īpaši ir tiesības samazināt šajos reģionos piemērojamo nodokļu likmi ienākumiem 30 % robežs no valsts tiesību aktos paredzētās likmes.

13 Ar 1999. gada 20. janvāra reģionālo likumdošanas dekrētu Nr. 2/99/A, kurā izdarīti grozījumi ar 1999. gada 30. decembra reģionālo likumdošanas dekrētu Nr. 33/99/A (turpmāk tekstā – “dekrēts Nr. 2/99/A”), Azoru salu reģiona likumdošanas iestāde saskaņā ar kompetenci, kas tai saskaņā ar likumu ir šajā jomā, izdeva noteikumus valsts nodokļu sistēmas pieskaņošanai reģiona vajadzībām. Šis likumdošanas dekrēts stājās spēkā 1999. gada 1. janvārī un vienā no tā daļām paši ir regulēta ienākuma nodokļa likmes samazināšana.

14 Šis likmes samazinājums tiek automātiski piemērots visiem uzņēmumiem (fiziskām un juridiskām personām). Saskaņā ar Portugāles iestāžu teikto tas it paši ir paredzēts, lai Autu Azoru salās esošiem uzņēmumiem pārvarēt strukturālās grūtības, ko rada to atrašanās izolētā un attālinātā reģionā. Šajā sakarā visiem fizisku personu ienākuma nodokļa un juridisku personu ienākuma nodokļa maksājumiem, kas nodokļu maksātājiem Azoru salu reģionā, pienākas šo nodokļu likmes samazinājums 20 % apmērā (15 % 1999. gadā) pirmajiem no šiem nodokļiem un 30 % – otrajiem. Šis pasākuma budžeta izmaksas Portugāles iestādes ir aprēķinājušas, ņemot par pamatu no tā izrietošus nodokļu ienākumu zaudējumus, kā apmēram 26,25 miljonus EUR gadā.

Apstrīdētais lēmums

15 2000. gada 5. janvāra vēstulē Portugāles iestādes paziņoja Eiropas Kopienas Komisijai režīmu par valsts nodokļu sistēmas pieskaņošanu Azoru salu autonomā reģiona vajadzībām. Šis režīms, par kuru tika paziņots ar nokavēšanas, atbildot uz 1999. gada 7. decembra pārcesē publicētiem rakstiem Komisijas dienestu formulēto informācijas pieprasījumu, un kas stājās spēkā bez Komisijas atļaujas, tika iekavēts nepaziņoto atbalstu reģistrā.

16 Pārcesē Portugāles iestāžu paziņotās informācijas pārbaudes Komisija par režīma dēļ, kas attiecas uz ienākuma nodokļa likmes samazināšanu, nolēma uzsākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Šajā procedūrā Komisijai savus apsvērumus Portugāles iestāžu viedokļa atbalstam iesniedza ģenerāļa [Åland] salu (Somija) reģionālā valdība.

17 Šīs procedūras beigās Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.

18 Šis lēmuma motīvu daļas 23. punktā Komisija, atsaucoties uz Paziņojumu par valsts atbalstu tiešo nodokļu jomā, atgādina kritērijus valsts atbalsta noteikšanai EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Attiecīgajam pasākumam ir jāsniedz personām labums, kas atvieglo izdevumus, kuri parasti tiek segti no to budžeta. Šādam labumam ir jābūt valsts piešķirtam vai no valsts līdzekļiem jebkādā formā. Attiecīgajam pasākumam ir jāietekmē konkurence un tirdzniecība starp dalībvalstīm. Visbeidzot, tam ir jābūt pašam jeb selektīvam tādā ziņā, ka tam ir jāsniedz labums konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai.

19 Apstrīdētā lēmuma motīvu daļas 24. punktā Komisija secina, ka visi šie kritēriji ir izpildīti saistībā ar attiecīgo ienākuma nodokļa likmes samazinājumu. It paši attiecībā uz trim pirmajiem kritērijiem tā uzskata, ka:

– [...] ciktāl izvērtējams nodokļa likmes samazinājums tiek piemērots uzņēmumiem, tas tiem piešķir [...] labumu, kas atvieglo izdevumus, kas parasti tiek segti no to budžeta,

– nodokļu samazinājuma noteikšana ietver nodokļu ienākumu zudumu, kas [...] “līdzinās valsts līdzekļu iztērēšanai nodokļu izdevumu veidā”. Ciktāl šis princips tiek piemērots arī dalībvalstu reģionālo un vietējo iestāžu piešķirtā atbalsta gadījumos [...], izvērtējams nodokļa likmes samazinājums tiek piešķirts no valsts līdzekļiem, proti, līdzekļiem, kas Portugāles valsts

finanšu sistēmā ir iedalīti Azoru salu autonomajām reģionam,

– konkurences un tirdzniecības starp dalībvalstīm ietekmēšanas kritērijs paredz, ka persona, kas gūst labumu no pasākuma, veic saimniecisku darbību, neatkarīgi no tās juridiskā statusa vai darbības veida. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tirdzniecības ietekmēšanas kritērijs ir izpildīts, ja uzņēmums, kas gūst labumu, veic tādū saimniecisko darbību, kas ir tirdzniecības starp dalībvalstīm priekšmets [...]. Tātad tas ir izvērtējams, nodokļa samazinājuma gadījumā, ņemot vērā [nodokļa samazinājuma] piemērojamību daudzās nozarēs un to, ka vismaz daļa no attiecīgajiem uzņēmumiem veic darbības, kas ir tirdzniecības starp dalībvalstīm priekšmets.”

20 Runājot par selektivitātes kritēriju, Komisija atsaucas uz sava Paziņojuma par valsts atbalstu tiešo nodokļu jomā 17. punktu. Tajā ir precizēts, ka Komisijas lēmumu prakse liecina, ka “tikai pasākumiem, kuri aptver visu valsts teritoriju, netiek izvirzīts [EKL] 87. panta 1. punktā noteiktais specifiskuma kritērijs”, kas “pats par sevi ir raksturīgs atbalsta pasākumiem, kas paredzēti, lai veicinātu kāda reģiona ekonomisko attīstību”. Komisija uzskata, ka attiecīgais nodokļa likmes samazinājums uzņēmumiem, kas atrodas konkrētajā Portugāles reģionā, dod tādū labumu, ko nevar gūt uzņēmumi, kas tādās pašas saimnieciskās darbības vēlas veikt citos Portugāles reģionos. Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma motīvu daļas 24. punktu tādējādi tas EKL 87. panta 1. punkta izpratnē sniedz labumu uzņēmumiem, kuri ir nodokļu maksātāji Azoru salu reģionā, atšķirībā no pārējiem Portugāles uzņēmumiem.

21 Komisija savu secinājumu balsta uz šādu apstrīdētā lēmuma motīvu daļas 26., 27., 31. un 33. punktā norādītu argumentāciju.

22 Pirmkārt, ciktāl atbalsta jēdziena selektivitātes kritērijs ir balstīts uz divu veidu vienību atskaites situācijā esošu uzņēmumu (tādēļ, kas gūst labumu, un tādēļ, kas negūst) salīdzinājumu, to ir iespējams konstatēt, tikai salīdzinot ar nodokļiem, kas definēti kā normāli. Saskaņā ar Komisijas teikto “gan no Līguma sistēmas, kurā paredzēts valsts vai no valsts līdzekļiem piešķirts atbalsts, gan no dalībvalstu centrālo iestāžu fundamentālo lomas, veidojot politisko un ekonomisko vidi, kurā darbojas uzņēmumi, ar to veiktiem pasākumiem, sniegtiem pakalpojumiem un vajadzības gadījumā to veiktiem finanšu pārskaitījumiem, izriet, ka šis salīdzinājums ir jāveic, ņemot par pamatu dalībvalsts ekonomisko telpu. [...] Komisijas pastāvīgajā praksē [...] nodokļu sistēmas [...], kas piemērojamas noteiktās teritorijās vai reģionos un ir labvēlīgākas par dalībvalsts vispārējo nodokļu sistēmu, tiek kvalificētas kā atbalsts [...]”.

23 Otrkārt, ar atbalsta jēdzienu, kurā ietilpst visa veida pasākumi, atvieglojot izdevumus, kas parasti tiek segti no viena vai vairāku uzņēmumu budžeta, neatkarīgi no tā, vai, pamatojuma, mērķa un rakstura, nav saderīgs Portugāles iestāžu apgalvojums, ka labumi, kuru teritoriālā piemērojamība ir ierobežota, ir vispārējā attiecīgā reģiona pasākumi tikai tāpēc, ka tos īsteno nevis centrālā, bet reģionālā iestādē un tie ir īstenojami visā attiecīgā reģiona jurisdikcijā esošajā teritorijā. “Nošķiršana, balstoties tikai uz pārvades iestādi, kas nolūmiski veikt pasākumu, liegtu [EKL] 87. pantam, kurā attiecīgās pasākumus paredzēts aptvert tikai tad, ja tie ietekmē konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm [...], jebkādu lietderīgu iedarbību.”

24 Komisija piebilst, ka “šis lēmums neattiecas uz mehānismu, kas ļauj noteikta lēmēja (reģionu, komūnu un citu) pašvaldībām noteikt un iekasēt vietējos nodokļus, kuriem nav nekādas saistības ar valsts nodokļiem. Šis, gluži pretēji, ir valsts tiesību akts noteikts un Portugāles kontinentālajā daļā piemērojamas nodokļa likmes samazinājums, kas ir piemērojams tikai Azoru salās. Šādos apstākļos ir acīmredzams, ka reģionālo iestāžu ieviestais pasākums ir atkāpe no valsts nodokļu sistēmas.”

25 Treškārt, iepriekš minēto nodokļa likmes samazinājumu nevarot pamatot ar Portugāles nodokļu sistēmas raksturu vai struktūru. Komisija uzskata, ka it īpaši, “ciktāl samazinājums

neizriet no nodokļu proporcionalitātes un progresivitātes principu piemērošanas, bet paredz labumu konkrētā reģionā esošiem uzņēmumiem, neatkarīgi no to finanšu stāvokļa, tam izvirzītus reģionālās attīstības mērķus nevar uzskatīt par raksturīgiem minētajai Portugāles nodokļu sistēmai”.

26 Apstrīdētā lēmuma motīvā daļas 34. punktā attiecīgās pasākumus kvalificējusi kā valsts atbalstu, Komisija minētās motīvā daļas 35. punktā uzskata, ka šis atbalsts, kas, samazinot uzņēmumu kārtējos izdevumus, ir paredzēts, lai pārvārtītu pastāvīgās strukturālās grūtības, ko rada Azoru salu reģiona izolētība un tās attālumš no kontinentālajiem ekonomiskajiem centriem, ir darbības atbalsts. Tā piebilst, ka šāds atbalsts var tikt atļauts, ja tas ir paredzēts, lai kompensētu saimnieciskās darbības papildu izmaksas, ko rada EKL 299. panta 2. punktā identificētie faktori, ievērojot Pamatnostādņu par reģionālo valsts atbalstu 4.16.2. punktā minētos nosacījumus, proti, to var pamatot ar tās ieguldījumu reģiona attīstībā, kā arī tās raksturu, un tam jābūt proporcionālam papildu izmaksām, ko ar to paredzēts kompensēt.

27 Šajā sakarā Komisija apstrīdētā lēmuma motīvā daļas 38. punktā apgalvo, ka, ciktāl attiecīgais ienākuma nodokļa likmes samazinājums ir piemērojams “uzņēmumiem ārpus finanšu sektora”, to var uzskatīt par atbalstu, kas ir saderīgs ar kopējo tirgu EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā ietvertās atkāpes izpratnē.

28 Savukārt saskaņā ar Komisijas teikto, ciktāl ienākuma nodokļa likmes samazinājums ir piemērojams uzņēmumiem finanšu sektorā, to nevar pamatot ar tās ieguldījumu reģiona attīstībā un tās apmērs nav proporcionāls grūtībām, kas ar to ir paredzētas novērst. Tādējādi Komisija šo samazinājumu nevarot uzskatīt par atbalstu, kas būtu saderīgs ar kopējo tirgu EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta izpratnē, jo vairāk tāpēc, ka trūkst skaitliskas informācijas, kas ļautu objektīvi novērtēt Azoru salās finanšu sektorā darbojošos uzņēmumu papildu izmaksas. Šim atbalstam nevar arī piemērot citas Līgumā paredzētās atkāpes.

29 Jāprecizē, ka apstrīdētā lēmuma motīvā daļas 18. punktā Komisija par Portugāles iestāžu iesniegto pētījumu bija norādījusi, ka pamata paraugs nebija ietverti tādēļ uzņēmumi, kas darbojas finanšu sektorā. Tā bija norādījusi, ka Portugāles iestādes šo trūkumu tikai pamatoja ar to, ka par minētajām darbībām nebija pieejami statistikas dati, pilnībā atzīstot, ka saistībā ar šādām darbībām tās nevarēja neapstrīdami pierādīt, ka attiecīgais nodokļa likmes samazinājums rakstura un apmēra ziņā bija piemērots, lai atvieglotu Azoru salu reģiona specifiskās problēmas.

30 Turklāt Komisija apstrīdētā lēmuma motīvā daļas 42. punktā piebilst, ka pārrēdzamības un tiesiskās drošības labad no lēmuma, kurā atzīta saderība ar kopējo tirgu, jāizslēdz arī “pakalpojumi “uzņēmumu grupas ietvaros” (darbības, kuru ekonomiskais mērķis ir sniegt pakalpojumus uzņēmumiem, kas pieder pie tās pašas grupas, piemēram, koordinācijas, grāmatvedības vai izplatīšanas centri)”. Tā faktiski uzskata, “ka šādas darbības pietiekami neveicina reģiona attīstību, lai tās varētu atzīt par saderīgām [ar kopējo tirgu] saskaņā ar 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu vai atbilstoši citām Līgumā paredzētajām atkāpēm to pašu iemeslu dēļ, kas norādīti saistībā ar finanšu sektoru”.

31 Tādējādi apstrīdētā lēmuma 1. pantā Komisija par saderīgu ar kopējo tirgu atzīst daļu no režīma par valsts nodokļu sistēmas pieskaņošanu Azoru salu autonomā reģiona vajadzībām, kas attiecas uz ienākuma nodokļa likmes samazinājumu, ar atrunu 2. pantā, ka 1. pantā minētais atbalsta režīms nav saderīgs ar kopējo tirgu, ciktāl tas ir piemērojams uzņēmumiem, kas veic finanšu darbības, un uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus “uzņēmumu grupas ietvaros”. Apstrīdētā lēmuma 3. pantā Komisija Portugālei uzliek pienākumu veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai no uzņēmumiem, kas veic 2. pantā minētās darbības, atgūtu atbalstu, kas tiem piešķirts atbilstoši 1. pantā minētajai atbalsta režīma daļai.

Lietas dalībnieku prasījumi

32 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2003. gada 16. septembra rīkojumu Lielbritānijas un Ziemeļārijas Apvienotajai Karalistei tika atņemti tiesīdarbības ierīkošanas, lai atbalstītu Portugāles Republikas prasījumus.

33 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2005. gada 9. jūnija rīkojumu Spānijas Karalistei tika atņemti tiesīdarbības ierīkošanas, lai atbalstītu Portugāles Republikas prasījumus.

34 Portugāles Republikas prasījumi Tiesai ir šādi:

- atzīt šo prasību par pieņemamu;
- atzīt šo prasību par pamatotu un tādējādi atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl šajā lēmumā nodokļa likmes samazinājums fiziskām un juridiskām personām, kas ir nodokļu maksātāji Azoru salās, kvalificēts kā valsts atbalsts;
- pakārtoti un neatkarīgi no iepriekš minētā atzīt šo prasību par pieņemamu un atcelt apstrīdēto lēmumu daļēji, ciktāl tajā par nesaderīgu ar kopējo tirgu ir atzīts nodokļa likmes samazinājums uzņēmumiem, kas darbojas finanšu sektorā, un uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus "uzņēmumu grupas ietvaros", un ciktāl tās 3. pantā Portugāles Republikai ir uzlikts pienākums atgūt attiecīgo summu;
- piespriest Komisijai atlīdzināt visus, ieskaitot Portugāles Republikas, tiesāšanās izdevumus.

35 Eiropas Kopienų Komisijas prasījumi ir šādi:

- prasību noraidīt kā nepamatotu;
- piespriest Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

36 Apvienotās Karalistes, personas, kas iestājusies lietā Portugāles prasījumu atbalstam, prasījumi Tiesai ir – atzīt šo prasību par pamatotu un tādējādi atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl šajā lēmumā nodokļa likmes samazinājums fiziskām un juridiskām personām, kas ir nodokļu maksātāji Azoru salās, kvalificēts kā valsts atbalsts.

Par prasību

37 Prasības pamatojumā Portugāles valdība izvirza trīs pamatus. Pirmkārt, apstrīdētajā lēmumā, piemērojot EKL 87. panta 1. punktu, divos aspektos esot pieļauta juridiska kļūda. Otrkārt, šis lēmums neesot pietiekami pamatots, kas esot EKL 253. panta pārkāpums. Treškārt, tajā esot pieļauta acīmredzama kļūda, novērtējot faktus, no kuriem atkarīga EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta piemērošana.

Par pirmo pamatu, kas balstīts uz to, ka, piemērojot EKL 87. panta 1. punktu, ir pieļauta juridiska kļūda

Lietas dalībnieku argumenti

38 Pirmajā pamatā Portugāles valdība apgalvo, ka dekrēts Nr. 2/99/A paredzētais ienākuma nodokļa likmes samazinājums Azoru salās esošām fiziskām un juridiskām personām ir nevis selektīvs, bet gan vispārīgs pasākums un ka šis samazinājuma radītās maksājumu atšķirības katrā ziņā ir pamatojamas ar Portugāles nodokļu sistēmas raksturu un struktūru.

39 Runājot par šo pasākumu selektīvā rakstura novērtējumu, Portugāles valdība vispirms

apgalvo, ka Komisija par atskaides punktu nepareizi ir ??musi visu Portug?les teritoriju. Lai nov?rt?tu pas?kuma selektivit?ti, min?tais pas?kums nav oblig?ti j?apskata visas valsts aspekt?. T?d?j?di, ja nodok?u priekšroc?bu, kas tiek piem?rota tikai da?? teritorijas, pieš?ir valsts noteiktas da?as p?rvaldes iest?de teritorijas da?ai, kas atrodas t?s kompetenc?, par atskaides punktu ir j??em tikai attiec?gais re?ions. T? k? š?dos apst?k?os pieš?irtas priekšroc?bas ir piem?rojamas visiem uz??mumiem, kas maks? nodok?us šaj? re?ion?, tie ir visp?r?ji, nevis selekt?vi pas?kumi.

40 Turpin?jum? š? vald?ba uzsver, ka attiec?gais nodok?a likmes samazin?jums tieši izrietot no Portug?les nodok?u sist?mas pamatprincipiem, it ?paši p?rdales principa un valsts solidarit?tes principa, k? ar? attiec?g? re?iona autonomijas l?me?a. Tas izrietot no konstit?cij? noteikt?s suverenit?tes izmantošanas un to pamatojot EKL 299. panta 2. punkt? noteiktie faktori, proti, Azoru salu izol?t?ba, bargais klimats un ekonomisk? atkar?ba no neliel? pre?u daudzuma.

41 Katr? zi?? saska?? ar Portug?les vald?bas teikto apstr?d?taj? l?mum? esot ignor?ts tas, ka attiec?go nodok?a samazin?jumu pamatoja Portug?les nodok?u sist?mas raksturs un strukt?ra. T? šaj? sakar? apgalvo, ka šie pas?kumi pal?dz ?stenot Portug?les nodok?u sist?mas struktur?los m?r?us, proti, p?rdales nol?k? sadal?t nodok?u nastu atbilstoši iemaksu veikšanas kapacit?tei. T? turkl?t atg?dina, ka nodok?u maks?t?jiem Portug?les kontinent?laj? teritorij? esot citi m?r?i nek? Azoru sal?s. Šo abu faktoru izcelsme esot rodama tieši konstit?cijas un likumu tekstos, ar kuriem izveidoti Portug?les nodok?u sist?mas pamatprincipi un att?l?ko re?ionu autonomija.

42 Saska?? ar Komisijas teikto no L?guma sist?mas izriet, ka pas?kuma selektivit?te ir j?izv?rt? valsts aspekt?. ?emot par atskaides punktu re?ionu, kas veic pas?kumu, tiktu ignor?ts L?gum? ietvert? valsts atbalsta noteikumu uzdevums un j?ga. Pat ja nepast?v materi?la selektivit?te, uz??mumiem, kas darbojas noteiktos dal?bvalsts re?ionos, pieš?irtaj?m priekšroc?b?m esot selekt?vs raksturs un t?d?j?di t?s veidojot valsts atbalstu. Šaj? gad?jum? str?d?gais nodok?u samazin?jums dodot priekšroc?bas uz??mumiem, kas ir nodok?u maks?t?ji Azoru salu re?ion?, atš?ir?b? no p?r?jiem Portug?les uz??mumiem, jo attiec?gos valsts nodok?us Portug?les kontinent?lajos re?ionos viet?j?s iest?des nevar samazin?t un tie ir piem?rojami saska?? ar pilnu likmi, ar ko pietiek, lai secin?tu, ka str?d?gais pas?kums ir selekt?vs EKL 87. panta 1. punkta izpratn?. Tam, ka attiec?gi samazin?t nodokli nav izl?musi centr?la valsts iest?de, nav noz?mes, jo, kvalific?jot pas?kumu, v?r? var ?emt tikai t? iedarb?bu, nevis formu.

43 Komisija turkl?t uzskata, ka Azoru salu autonom? re?iona autonomijas l?menis faktiski ir ierobežots. Centr?lajai Portug?les valstij joproj?m ir b?tiska loma, nosakot ekonomiskos apst?k?us, kuros darbojas uz??mumi. Piem?ram, uz??mumi, kas darbojas Azoru sal?s, var?tu izmantot centr?l?s valsts finans?tu infrastrukt?ru vai soci?l? nodrošin?juma sist?mu, kuras finansi?lo l?dzsvaru nodrošina pati centr?l? valsts. Turkl?t nodok?u ien?kumu samazin?jums, ko attiec?gaj? re?ion? izrais?s attiec?gais nodok?a likmes samazin?jums, tikšot finansi?l?s solidarit?tes principa v?rd? budžet? netieši kompens?ts ar p?rskait?jumiem no centr?l?s valsts.

44 Run?jot par str?d?go nodok?u priekšroc?bu pamatojumu ar Portug?les nodok?u sist?mas raksturu un strukt?ru, Komisija apgalvo, ka to var?tu atz?t tikai tad, ja š?s priekšroc?bas izriet?tu no objekt?v?m atš?ir?b?m nodok?u maks?t?ju starp?. Ta?u attiec?g? samazin?juma gad?jum? t?tas nav, jo tas ir piem?rojams visiem uz??mumiem, kas dibin?ti Azoru sal?s, neatkar?gi no to finanšu st?vok?a un izriet no š? re?iona ekonomikas ?patn?b?m, kas nav rakstur?gas nodok?u sist?mai. Komisija preciz?, ka j?dziens – sist?mas raksturs vai strukt?ra – nor?da uz oblig?to maks?jumu rež?ma iekš?jo lo?iku un nepieciešam?m un proporcion?l?m tehnisk?m atš?ir?b?m, kas paredz?tas, lai ?emtu v?r? objekt?vi daž?das situ?cijas, kur?m piem?rojams maks?jumu rež?ms, un kas atbilst pras?bai nodrošin?t iesp?jami lab?ku š?das sist?mas darb?bu visos gad?jumos, kas uz to attiecas.

45 Apvienot?s Karalistes, personas, kas iest?jusies liet? Portug?les Republikas pras?jumu atbalstam, vald?ba argument?ciju koncentr?ja uz selektivit?tes krit?rija izv?rt?jumu. Noraidot Komisijas argumentu, ka pas?kumi, kuri nav piem?rojami vis? dal?bvalsts teritorij?, atbilst EKL 87. panta 1. punkt? noteiktajam selektivit?tes krit?rijam, t? apgalvo, ka šim krit?rijam dažreiz var?tu neatbilst nodok?u pas?kumi, kurus veikt nol?muši decentraliz?ti vai autonomi re?ioni un kas ir piem?rojami vis? to kompetenc? esoš? teritorij?, un kas nav specifiski k?dai nozarei.

46 Saska?? ar Apvienot?s Karalistes vald?bas teikto, ja k? šaj? liet? autonom? re?iona likumdev?js nosaka nodok?a likmi, kas ir vien?di piem?rojama vis? attiec?gaj? re?ion?, bet ir maz?ka par likmi, kas piem?rojama saska?? ar valsts likumdev?ja l?mumu cit?s dal?bvalsts da??s, to, ka pas?kums ir selekt?v?, nevar secin?t tikai no t?, ka citos re?ionos nodok?u l?menis atš?iras. Š?da selektivit?te atkar?b? no apst?k?iem ir j?izv?rt?, par atskaites punktu ?emot pašu re?ionu, nevis visu dal?bvalsti. T? tas esot l?dz br?dim, kad konstitucion?l? sist?m? tiek atz?ta pietiekama autonomija nodok?u jom?, lai viet?j?s pašvald?bas pieš?irtu nodok?u atbr?vojumu var?tu uzskat?t par t?du, ko ir pie??mis t?ds autonomi vai decentraliz?ts re?ions, kam ir ne tikai pilnvaras pie?emt š?du l?mumu, bet kam ir ar? j?uz?emas t? finansi?l?s un politisk?s sekas.

47 T?tad pirms samazin?t?s re?ion?l?s nodok?a likmes kvalific?šanas par valsts atbalstu, sal?dzinot to ar valsts nodok?u likmi, Komisijai saska?? ar min?t?s vald?bas teikto bija j??em v?r? valsts noteiktas da?as p?rvaldes iest?des, kas noteikusi samazin?to nodok?u likmi, autonomijas l?menis, iev?rojot vair?kus faktorus – to, ka kompetence nodok?u jom? ir da?a no konstitucion?l?s sist?mas, kur? re?ionam ir pieš?irta b?tiska politiska autonomija, to, ka l?mumu samazin?t nodok?u likmi ir pie??musi iest?de, ko ir iev?l?juši re?iona iedz?vot?ji vai kas ir atbild?ga to priekš?, un to, ka min?t? l?muma finansi?l?s sekas uz?emas pats re?ions un t?s netiek kompens?tas ar citu re?ionu vai centr?l?s vald?bas pal?dz?bu vai subs?dij?m.

48 Saska?? ar Apvienot?s Karalistes vald?bas teikto re?iona nodok?u sist?mas rakstura izv?rt?šana valsts atbalsta aspekt? rada plaš?kus jaut?jumus par re?iona autonomiju, kam ir liela noz?me konstitucion?l? aspekt?. Seviš?i var?tu tikt apšaub?ta Apvienot?s Karalistes konstitucion?l? “asimetrisk?s” decentraliz?cijas sist?ma, ?emot v?r? Skotijas un Zieme??rijas situ?ciju.

49 Sp?nijas Karaliste, ar? persona, kas iest?jusies liet? Portug?les Republikas pras?jumu atbalstam, uzsver, ka, ja past?v decentraliz?cija, tad t? ir da?a no dal?bvalsts konstitucion?l?s iek?rtas. T?d?j?di, pie?emot Komisijas argumentus, š? konstitucion?l? sist?ma tiktu nonicin?ta, it ?paši t?p?c, ka politika tiešo nodok?u jom? joproj?m ietilpst pašu dal?bvalstu kompetenc?.

50 Atbildes rakst? par Apvienot?s Karalistes iest?šanas liet? Komisija apstr?d to, ka apstr?d?taj? l?mum? izmantot? pieeja var trauc?t Skotijai vai Zieme??rijai ?stenot t?m nodok?u jom? pieš?irt?s pilnvaras.

51 Komisija piebilst, ka vienāda attieksme pret, no vienas puses, konkrētai reģionāliem pieejamam nodokļu samazinājumam, par ko Izmēģināt centrālā iestādē, un, no otras puses, Izmēģināt samazinājumam, par ko Izmēģināt reģionālā iestādē, atbilst principam, atbilstoši kuram atbalsta jēdziens tiek definēts atkarībā no pasākuma ietekmes uz uzņēmumiem vai ražotājiem, neņemot vērā ne tās iemeslus vai mērķus, ne atbalsta devēja vai pārvadātāja situāciju (1974. gada 2. jūlija spriedums liet. 173/73 Itālija/Komisija, *Recueil*, 709. lpp., 27. un 28. punkts, un 1977. gada 22. marta spriedums liet. 78/76 *Steinike & Weinlig*, *Recueil*, 595. lpp., 21. punkts). Savukārt Apvienotās Karalistes, kas vēlas, lai pasākuma selektivitāte "atbilstoši apstākļiem" tiktu izvērtēta vai nu reģiona ietvaros, vai nu kopumā visas dalībvalsts aspektā, ierosināt kritēriji neesot saderīgi ar šo principu un novedot pie tiesiskas nedrošības, kas var graut valsts atbalsta kontroli.

Tiesas vērtējums

52 EKL 87. panta 1. punkts ir aizliegts valsts atbalsts, "kas dod priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētai preču ražošanai", proti – selektīvs atbalsts (skat. 2005. gada 15. decembra spriedumu liet. C-66/02 Itālija/Komisija, Krājums, I-10901. lpp., 94. punkts). Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts atbalsta jēdziens neietver valsts pasākumus, kuri uzņēmumiem ir piemērojami atšķirīgi un tādā ir *a priori* selektīvi, ja šādas atšķirības izriet no iemaksu režīma, kurai tie atbilst, rakstura vai sistēmas (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 1974. gada 2. jūlija spriedumu liet. Itālija/Komisija, 33. punkts, un 2005. gada 15. decembra spriedumu liet. C-148/04 *Unicredito Italiano*, Krājums, I-11137. lpp., 51. punkts).

53 Tādējādi vispirms ir jānoskaidro, vai attiecīgais nodokļa likmes samazināšanas pasākums ir selektīvs, un vajadzības gadījumā jāpārbauda, vai, kā to apgalvo Portugāles valdība, šo pasākumu pamato Portugāles nodokļu sistēmas raksturs un struktūra.

54 Vērtējot selektivitātes nosacījumu, kas veido valsts atbalsta jēdzienu, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka ar EKL 87. panta 1. punktu ir uzlikts pienākums noteikt, vai valsts pasākums konkrētajā tiesiskajā režīmā dod priekšroku "konkrētiem uzņēmumiem un konkrētai preču ražošanai" atšķirībā no pārējiem, kas, ņemot vērā minētā režīma mērķi, faktiski un juridiski ziņā ir Izmēģināt situācijā (šajā sakarā skat. 2001. gada 8. novembra spriedumu liet. C-143/99 *Adria-Wien Pipeline* un *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, *Recueil*, I-8365. lpp., 41. punkts; 2004. gada 29. aprīļa spriedumu liet. C-308/01 *GIL Insurance u.c.*, *Recueil*, I-4777. lpp., 68. punkts, un 2005. gada 3. marta spriedumu liet. C-172/03 *Heiser*, Krājums, I-1627. lpp., 40. punkts).

55 Šādi ir jāanalizē arī pasākums, kuru veic nevis valsts likumdevējs, bet valsts noteiktas daļas pārvaldes iestādē, jo teritoriālas pašvaldības, nevis centrālās pārvaldes iestādes veikts pasākums var veidot valsts atbalstu, ja ir izpildīti EKL 87. panta 1. punkta minētie nosacījumi (skat. 1987. gada 14. oktobra spriedumu liet. 248/84 Vācija/Komisija, *Recueil*, 4013. lpp., 17. punkts).

56 No iepriekš minētā izriet, ka, lai izvērtētu attiecīgā pasākuma selektivitāti, ir jāpārbauda, vai minētais pasākums attiecīgajā tiesiskajā režīmā dod priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem atšķirībā no pārējiem, kas faktiski un juridiski ziņā ir Izmēģināt situācijā. Nodokļu pasākumu gadījumā atskaites punktam ir lielāka nozīme, jo pat pašu priekšrocību var konstatēt, tikai to salīdzinot ar tās saucamajiem "normālajiem" nodokļiem. Normāla nodokļa likme ir likme, kas ir spēkā? eogrāfiskajā apgabalā, kas tiek izmantots par atskaites punktu.

57 Šajā sakarā atskaites punktam nav obligāti jāsakrīt ar attiecīgās dalībvalsts robežām, tādējādi tas, ka ar pasākumu tiek piešķirta priekšrocība tikai kādai valsts teritorijas daļai, pats par sevi nav vienīgais selektivitātes kritērijs EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

58 Nevar izslēgt, ka valsts noteiktas daļas pārvaldes iestādei ir tiesisks un faktiskais statuss, kas to padara pietiekami neatkarīgu no daļbvalsts centrālās valdības, lai saistībā ar tās veiktajiem pasākumiem tieši šai iestādei, nevis centrālajai valdībai būtu galvenā loma, veidojot politisko un ekonomisko vidi, kurā darbojas uzņēmumi. Tāpat tieši teritorija, kurā valsts noteiktas daļas pārvaldes iestāde, pasākuma autore, īsteno savu kompetenci, nevis valsts teritorija kopumā ir būtiskais atskaites punkts, lai noskaidrotu, vai šādas iestādes veikts pasākums dod priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem atšķirībā no pārējiem, kas faktiski un juridiski ziņā ir līdzīga situācijā, ņemot vērā attiecīgā pasākuma vai tiesiskā režīma mērķi.

59 Nevar piekrist Komisijas argumentiem, ka šāda analīze būtu pretrunā Līguma tekstam un nozarei iedibinātajai judikatūrai.

60 Protams, Tiesa jau ir lūmusi, ka, ja ir izpildīti šāji pantā minētie nosacījumi, tas, ka atbalsta programmu ir apstiprinājusi teritoriālā pašvaldība, neliedz piemērot EKL 87. panta 1. punktu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Vācija/Komisija, 17. punkts). Turklāt, kā apstrīdēt lūmuma motīvu daļas 26. punktā uzsvērti Komisija, pašā Līguma tekstā, kura 87. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktā pasākumi, kas "veicina ekonomikas attīstību apgabalos", kvalificēti kā valsts atbalsts, ko var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, ir norādīts, ka priekšrocības, kas ir piemērojamas tikai daļēji no valsts, kurai piemērojamas atbalsta tiesības, teritorijas, var būt selektīvas priekšrocības. Tomēr vienīgi no tā, ka pasākums ir piemērojams tikai ģeogrāfiski ierobežotā daļbvalsts apgabalā, nevar secināt, ka tas ir selektīvs EKL 87. panta 1. punkta izpratnē.

61 Tāpat no 2000. gada 19. septembra sprieduma lietā C-156/98 Vācija/Komisija (*Recueil*, I-6857. lpp.) nevar secināt, ka pasākums, no kura labumu gūst tikai uzņēmumi, kas atrodas noteiktos reģionos, tādēļ būtu selektīvs. Šis sprieduma 23. punktā Tiesa uzskatīja, ka tas, ka nodokļu atvieglojums deva labumu konkrētiem jaunajās federālās zemēs un Austrumberlā esošiem uzņēmumiem, to padarīja par pasākumu, kam nebija vispārīga nodokļu vai ekonomiska rakstura. Bet attiecīgo nodokļu atbrīvojuma pasākumu, atšķirībā no citādi viendabīgā valsts režīma, bija ieviesis valsts likumdevējs, un tas daļēji bija piemērojams tikai konkrētos Vācijas reģionos esošiem uzņēmumiem, kuros bija nodarbināti lielākie 250 darbinieki un kuru juridiskā adrese un valde atradās jaunajās federālās zemēs vai Austrumberlā.

62 Lai novērtētu selektivitāti pasākumam, ko ieviesusi valsts noteiktas daļas pārvaldes iestāde un ar kuru kā šajā gadījumā daļbvalsts teritorijas daļēji ir paredzēts noteikt mazāku nodokļu likmi, nekā ir spēkā pārējā minētās daļbvalsts teritorijā, kā norādīts šajā sprieduma 58. punktā, jāpārbauda, vai šā iestāde minēto pasākumu ir veikusi, īstenojot pilnvaras, kas ir pietiekami neatkarīgas no centrālās varas, un vajadzības gadījumā jānoskaidro, vai tas ir faktiski piemērojams visiem uzņēmumiem, kas dibināti, vai visām precēm, kas tiek pārdotas, teritorijā, kas ir šīs iestādes kompetencē.

63 Ģenerālvokāts savu secinājumu 50. un turpmākajos punktos ir paši identificējis trīs situācijas, kurās var rasties jautājums par tāda pasākuma kvalificēšanu par valsts atbalstu, kas paredzēts, lai ģeogrāfiski ierobežotā apgabalā noteiktu mazāku nodokļu likmi nekā visā valstī spēkā esošā likme.

64 Pirmajā situācijā centrālā valdība vienpusēji nolēmj konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā piemērot mazāku nodokļu likmi nekā likme, kas piemērojama visā valstī. Otrajā situācijā atbilst nodokļu kompetences sadales modelim, kurā visām viena līmeņa (reģionu, komūnu vai citu) vietējām iestādēm ir tiesības tām piešķirtās kompetences ietvaros brīvi noteikt to kompetencē esošajā teritorijā piemērojamo nodokļu likmi. Komisija tāpat kā Portugāles un Apvienotās Karalistes valdības atzina, ka šajā otrajā situācijā vietējās iestādes veikts pasākums nav selektīvs, jo nav

iespējams noteikt normālo nodokļu likmi, kas var būt par atskaites parametru.

65 Trešajā situācijā reģionā vai vietējā iestādē, īstenojot pilnvaras, kas ir pietiekami neatkarīgas no centrālās varas, nosaka nodokļu likmi, kas ir mazāka par valsts likmi un kas ir piemērojama tikai uzņēmumiem, kas atrodas tās kompetencē esošajā teritorijā.

66 Šajā pētījuma situācijā būtiskās tiesību normas nodokļu pasākuma selektivitātes izvērtēšanai var attiekties tikai uz attiecīgo reģionālās apgabalu, ja valsts noteiktas daļas pārvaldes iestādei tā pašai tās statusa un pilnvaru dēļ ir būtiska loma, veidojot politisko un ekonomisko vidi, kurā darbojas uzņēmumi, kas atrodas tās kompetencē esošajā teritorijā.

67 Lai šādos apstākļos pieņemtu lēmumu varētu uzskatīt par izdotu, īstenojot pietiekami neatkarīgas pilnvaras, vispirms, kā savu secinājumu 54. punktā ir norādījis ģenerālvokāls, šo lēmumu ir jābūt pieņemšanai reģionālā vai vietējā iestādē, kurai konstitucionālā lēmuma ir piešķirts no centrālās valdības statusa nošķirts politiskais un administratīvais statuss. Vēl tam ir jābūt pieņemtam tā, ka centrālā valdība tieši veidā nevar ietekmēt tā saturu. Visbeidzot, attiecīgajā reģionā esošajiem uzņēmumiem piemērojamās valsts nodokļa likmes samazinājuma sekas nedrīkst tikt kompensētas ar citu reģionu vai centrālās valdības palīdzību vai subsīdijām.

68 No iepriekš minētā izriet, ka pietiekama politiskā un nodokļu autonomija no centrālās valdības, ciktāl tas skar Kopienas tiesību valsts atbalsta normu piemērošanu, kā to ir apgalvojuši Apvienotās Karalistes valdība, paredz, ka valsts noteiktas daļas pārvaldes iestādei ir ne tikai jābūt kompetentai neatkarīgi no jebkādiem ar centrālās valsts rīcību saistītiem apsvērumiem ieviest nodokļa likmes samazināšanas pasākumu tās kompetencē esošajā teritorijā, bet tai turklāt ir jāuzņemas šā pasākuma politiskās un finansiālās sekas.

69 Tā kā Portugāles valdība apstrīd to, kā Komisija ir novērtējusi attiecīgo nodokļu samazināšanas pasākuma selektivitāti, jāpārbauda, vai šis uzņēmumiem, kas nodokļu maksā Azoru salu reģionā, labvēlīgais pasākums atbilst šā sprieduma 67. un 68. punkta minētajiem nosacījumiem.

70 Šajā sakarā jānorāda, ka saskaņā ar Portugāles Republikas Konstitūciju Azoru salas ir autonomi reģioni, kam piešķirts politiski administratīvais statuss un savas pārvaldes iestādes, kurām ir tiesības īstenot nodokļu kompetenci un atbilstoši likumam Nr. 13/98 un dekrētam Nr. 2/99/A pieskaņot valsts nodokļu regulējumu reģionālajām vajadzībām.

71 Runājot par ekonomisko autonomiju, Portugāles valdība, atbildot uz Komisijas argumentiem par to, ka Azoru salas nav autonomas, jo tās saņem kompensājošus finansiālus pārskaitījumus no centrālās valsts, tikai norādīja, ka Komisija neesot pierādījusi šā argumenta pamatotību, tomēr pati nepierādīja, ka Azoru salu reģions nesaņem nekādu valsts finansējumu, lai kompensētu nodokļu ieņēmumu samazinājumu, kas var rasties no nodokļa likmes samazinājuma.

72 Šajā sakarā jāatzīst, ka saskaņā ar likuma Nr. 13/98 5. panta 1. punktu un, pieskaņojot valsts nodokļu sistēmu reģionālajām vajadzībām, konstitucionālajā solidaritātes principā ir precīzāts, ka centrālā valsts sadarbojas ar autonomo reģionu iestādēm, lai attīstītu ekonomiku, novērstu nevienlīdzību, ko radījuši izolētība, un veicinātu ekonomisko un sociālo konverģenci ar pārējo teritoriju.

73 Saskaņā ar minētā likuma 32. pantu šā principa piemērošana nozīmē pienākumu gan centrālajām, gan reģionālajām iestādēm veicināt no izolētības izrietošās nevienlīdzības novēršanu, samazinot reģionālo nodokļu nastu, kā arī pienākumu nodrošināt atbilstošu sabiedrisko pakalpojumu un privāts uzņēmējdarbības līmeni.

74 K? atzinusi Portug?les vald?ba, dekr?t? Nr. 2/99/A noteikt? valsts nodok?u sist?mas pieska?o?ana re?ion?laj?m vajadz?b?m ir ?s konstitucion?ls un likumdo?anas strukt?ras neizb?gamas sekas.

75 Lai gan nodok?u iē??mumu samazin?jums, ko, iespējams, Azoru salu re?ionam rad?s attiec?gais nodok?a likmes samazin?jums, var ietekm?t Portug?les vald?bas atz?ta m?r?a – nov?rst nevienl?dz?bu ekonomisk?s att?st?bas jom? – sasniegšanu, tas katr? zi?? tiks kompens?ts ar centr?l? l?men? p?rvald?ta finans?šanas meh?nisma pal?dz?bu. Šaj? gad?jum? šis finans?jums ir skaidri paredz?ts likuma Nr. 13/98 5. panta 2. punkt? k? budžeta l?dzek?u p?rskait?jumi.

76 No t? izriet, ka abi re?ion?l?s vald?bas nodok?u politikas aspekti, proti, pirmk?rt, l?mums atvieglot re?ion?lo nodok?u nastu, izmantojot ties?bas samazin?t ien?kuma nodok?a likmi, un, otrk?rt, uzdevuma – labot no izol?t?bas izrietošo nevienl?dz?bu – veikšana ir cieši saist?ti un finansi?l? zi?? atkar?gi no centr?l?s vald?bas veiktiem budžeta l?dzek?u p?rskait?jumiem.

77 Šaj? sakar? j?secina, ka Azoru salu autonom? re?iona l?mums izmantot savas pilnvaras samazin?t valsts ien?kuma nodok?a likmi, lai re?iona uz??m?ji var?tu p?rvar?t struktur?l?s gr?t?bas, ko rada to izol?t?ba un att?lums, nav pie?emts, iev?rojot visus š? sprieduma 67. un 68. punkt? min?tos nosac?jumus.

78 T?d?j?di b?tisk?s ties?bu normas, lai nov?rt?tu attiec?go nodok?u pas?kumu selektivit?ti, nevar tikt noteiktas tikai Azoru salu re?iona ?eogr?fiskaj?s robež?s. Šie pas?kumi ir j?nov?rt? saist?b? ar visu Portug?les teritoriju, kuras aspekt? tie ir selekt?vi.

79 No t? izriet, ka Komisija apstr?d?taj? l?mum? ir pareizi uzskat?jusi, ka attiec?gais nodok?a likmes samazin?jums ir selekt?vs, nevis visp?r?js pas?kums.

80 T?p?c saska?? ar š? sprieduma 52. punkt? min?to judikat?ru ir j?p?rbauda, vai attiec?gos nodok?u pas?kumus var pamatot Portug?les nodok?u sist?mas raksturs vai strukt?ra, kas ir j?pier?da attiec?qajai dal?bvalstij.

81 Pasākumu, ar kuru tiek izdarīta atkāpe no vispārīgās nodokļu sistēmas, var pamatot ar nodokļu sistēmas raksturu vai struktūru, ja attiecīgā dalībvalsts var pierādīt, ka šis pasākums tieši izriet no tās nodokļu sistēmai pamatē esošiem vai vadošiem principiem. Šajā sakarā ir jānoskaidro, no vienas puses, mērķi, kas ir izvirzīti pašai nodokļu sistēmai un kas nav daļa no tās, un, no otras puses, mehānismi, kas ir ietverti pašā nodokļu sistēmā un kas ir nepieciešami, lai sasniegtu šos mērķus.

82 Ta?u t?du pas?kumu k? apstr?d?tais, kas ir piem?rojams visiem uz??m?jiem neatkar?gi no to finanšu st?vok?a, nevar uzskat?t par saist?tu ar to, lai atbilstoši p?rdales lo?ikai tiktu iev?rota iemaksu kapacit?te. Lai gan gr?t?bas, kas saist?tas ar Azoru salu izol?t?bu, princip? var?tu ciest visi uz??m?ji neatkar?gi no to finanšu situ?cijas, tas vien, ka re?ion?l? nodok?u sist?ma ir izveidota t?, lai nov?rstu š?du nevienl?dz?bu, ne?auj uzskat?t, ka valsts nodok?u sist?mas raksturs un strukt?ra pamato visas attiec?g? autonom? re?iona pieš?irt?s nodok?u priekšroc?bas. Ar to, ka r?c?ba ir balst?ta uz re?ion?l?s att?st?bas vai soci?l?s koh?zijas politiku, nepietiek, lai š?s politikas ietvaros veikts pas?kums b?tu attaisnojams vien?gi ar šo faktu.

83 T?d?j?di Portug?les vald?ba nav pier?d?jusi, ka attiec?gie Azoru salu autonom? re?iona veiktie pas?kumi bija nepieciešami visp?r?j?s nodok?u sist?mas darb?bai un efektivit?tei. T? tikai izteica visp?r?jus apgalvojumus, nesniedzot prec?zus pier?d?jumus to pamatojumam. T?d?j?di nav pier?d?ts, ka attiec?gos pas?kumus attaisnotu Portug?les nodok?u sist?mas raksturs vai

struktūra.

84 Tādējādi Komisija apstrīd tajā lēmumā ir pareizi uzskatījuši, ka atšķirības izmaksu ziņā, ko rada attiecīgais nodokļa likmes samazinājums, nav pamatojamas ar Portugāles nodokļu sistēmas raksturu vai struktūru.

85 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka pirmais prasības pamats ir noraidāms.

Par otro pamatu, kas balstīts uz to, ka trūkstošā pamatojuma tam, ka būtu apdraudēta tirdzniecība starp dalībvalstīm un pastāvīgu būtiski konkurences ierobežojumi

Lietas dalībnieku argumenti

86 Otrajā pamatā Portugāles valdība būtībā apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums neatbilst EKL 253. pantā noteiktajam prasībām, jo minētajā lēmumā neesot ne precizitāte, ne pamatota attiecīgā nodokļa likmes samazinājuma ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, ne arī šā pasākuma radīto konkurences traucējumu būtiskā ietekme.

87 Komisija apstrīd šo apgalvojumu, it īpaši pamatojoties uz Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru saistībā ar vispārīgi piemērojamu atbalsta režīmu pietiek norādīt, ka pasākums ietekmē tirdzniecību vismaz dažu labuma guvēju gadījumā, un Komisijai šajā sakarā savos lēmumos neesot jāsniedz sīks skaidrojums (2002. gada 7. marta spriedums lietā C-310/99 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-2289. lpp.). Šajā lietā nodokļa likmes samazinājums ir piemērojams visiem uzņēmumiem, kas ir nodokļu maksātāji Azoru salu reģionā. Tā kā vismaz viena daļa no attiecīgajiem uzņēmumiem veic darbības, kuras ir tirdzniecības starp dalībvalstīm priekšmets un ir pakārtas konkurencei Kopienā, lēmums esot pietiekami pamatots.

Tiesas vērtējums

88 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 253. pantā pieprasītajam pamatojumam ir jābūt piemērotam attiecīgā akta raksturam un tajā ir jābūt skaidri un nepārprotami norādītai iestādes, apstrīdētā akta autores, argumentācijai, lai ieinteresētās personas varētu zināt veikt pasākuma pamatojumu, bet Kopienas tiesa to pārbauda. Nav prasīts pamatojumā konkrētizēt visus būtiskos faktiskos un tiesiskos pierādījumus, jo tas, vai akta pamatojums atbilst EKL 253. panta prasībām, ir jānovērtē, ne tikai ņemot vērā tā tekstu, bet arī kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas regulē attiecīgo nozari (skat. it īpaši 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā C-56/93 Beļģija/Komisija, *Recueil*, I-723. lpp., 86. punkts; 1997. gada 15. maija spriedumu lietā C-278/95 P Siemens/Komisija, *Recueil*, I-2507. lpp., 17. punkts, un 2004. gada 15. jūlija spriedumu lietā C-501/00 Spānija/Komisija, Krājums, I-6717. lpp., 73. punkts).

89 Šā principa piemērošana atbalsta kvalifikācijai nozīmē, ka ir jābūt norādītiem iemesliem, kāpēc Komisija uzskata, ka attiecīgajam pasākumam ir piemērojams EKL 87. panta 1. punkts. Šajā sakarā arī tad, ja no apstākļiem, kuros atbalsts ir piešķirts, izriet, ka tas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un traucēt vai apdraudēt konkurenci, Komisijai šie apstākļi vismaz ir jāmin sava lēmuma motīvu daļā (1988. gada 7. jūnija spriedums lietā 57/86 Grieķija/Komisija, *Recueil*, 2855. lpp., 15. punkts; 1996. gada 24. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-329/93, C-62/95 un C-63/95 Vācija u.c./Komisija, *Recueil*, I-5151. lpp., 52. punkts, un iepriekš minētais 2000. gada 19. septembra spriedums lietā Vācija/Komisija, 98. punkts).

90 Šaj? liet? pietiek nor?d?t, ka šaj? sakar? apstr?d?taj? l?mum? ir skaidri nor?d?ti un konkr?tajam gad?jumam piem?roti krit?riji, kuriem pas?kumam ir j?atbilst, lai tas b?tu valsts atbalsts.

91 Saist?b? ar Komisijas veikto atbalsta ietekmes uz tirdzniec?bu starp dal?bvalst?m nov?rt?jumu, j?atz?st, ka apstr?d?t? l?muma mot?vu da?as 24. punkt?, kas atk?rtots š? sprieduma 19. punkt?, ir lo?iski secin?tas attiec?g? re??ma iez?mes un šaj? re??m? ietvert? nodok?a likmes samazin?juma visp?r?j? piem?rojam?ba, tas, ka šis samazin?jums ir piem?rojams vis?s ekonomikas nozar?s Azoru sal?s, tas, ka vismaz viena da?a no attiec?gajiem uz??mumiem veic darb?bu, kas ir š?das tirdzniec?bas priekšmets, un tas, ka t?p?c tirdzniec?ba starp dal?bvalst?m var tikt ietekm?ta.

92 No iepriekš min?t? izriet, ka otrais Portug?les vald?bas izvirz?tais pamats, kas saist?ts ar nepietiekamu pamatojumu, ir noraid?ms.

Par trešo pamatu, kas balst?ts uz to, ka, piem?rojot EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu, ir pie?auta ac?mredzama k??da v?rt?jum?

Lietas dal?bnieku argumenti

93 Sav? trešaj? pamat? Portug?les vald?ba Komisijai p?rmet, ka t?, piem?rojot EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu, ir pie??vusi ac?mredzamu k??du v?rt?jum?, izsl?dzot no šaj? norm? paredz?t?s atk?pes attiec?go nodok?a likmes samazin?jumu, cikt?l tas ir piem?rojams uz??mumiem, kas veic finanšu darb?bas vai sniedz pakalpojumus “uz??mumu grupas ietvaros”, un apstr?d?t? l?muma 2. pant? to atz?stot par nesader?gu ar kop?jo tirgu.

94 Atbilstoši Portug?les vald?bas teiktajam, pirmk?rt, t?das darb?bas k? pakalpojumi “uz??mumu grupas ietvaros” Portug?les tiesiskaj? k?rt?b? neesot regul?tas un, otrk?rt, uz??mumiem, kas darbojas finanšu sektor?, esot t?das pašas papildu izmaksas, kas saist?tas ar Azoru salu re?iona att?lumu un izol?t?bu, k? t?s, kas konstat?tas cit?s ekonomikas nozar?s p?t?jum?, ko veicis *Centre for European Policy Studies* un kas 1999. gada 3. novembr? iesniegts proced?r? par valsts atbalstu Madeiras salas autonomaj? re?ion?. Š? p?t?juma m?r?is esot bijis noskaidrot EKL 299. panta 2. punkta sekas uz Madeiras un Azoru salu autonomajiem re?ioniem.

95 Komisija iebilst pret to, ka t? b?tu pie??vusi ac?mredzamu k??du v?rt?jum?, un atg?dina, pirmk?rt, ka tai atbalsta sader?bas nov?rt?šan? ir plaša r?c?bas br?v?ba, kuras izmantošan? ietilpst ekonomiska un soci?la rakstura nov?rt?jumi.

96 Otrk?rt, Komisija apgalvo, ka *Centre for European Policy Studies* p?t?jumam, uz kuru balst?s Portug?les vald?ba, nav noz?mes, nov?rt?jot uz??mumiem, kas darbojas finanšu sektor?, piem?rojam? nodok?a likmes samazin?juma sader?bu [ar kop?jo tirgu]. Šaj? p?t?jum? ir uzskait?tas izmaksas, kas saist?tas ar attiec?g? re?iona att?lumu, neapr??inot papildu izmaksu ietekmi uz da??d?m ekonomikas nozar?m. Ta?u, lai gan varot sapr?t?gi atz?t, ka visi uz??mumi, kas atrodas Azoru salu re?ion?, past?v?gi sastopas ar vien?d?m struktur?l?m gr?t?b?m Azoru salu arhipel?ga izol?t?bas un att?luma no kontinenta ekonomiskajiem centriem d??, no t? neizrietot, ka š?das gr?t?bas, kas saist?tas ar papildu izmaks?m, veicot saimniecisko darb?bu, vis?s nozar?s ir vien?das.

97 Saska?? ar Komisijas teikto, ?emot v?r? pied?v?to pakalpojumu lielo mobilit?ti, finanšu sektors ir cit?d?k? situ?cij? nek? p?r?j?s Azoru salu ekonomikas nozares. T?p?c kopš proced?ras uzs?kšanas Komisija esot atk?rtoti l?gusi Portug?les iest?des tai iesniegt pier?d?jumus, kas apliecin?tu, ka finanšu sektoram pieš?irt?s priekšroc?bas ir attaisnojamas. Komisija apgalvo, ka

bez šādiem konkrētiem pierādījumiem tādēļ, pamatojoties uz Portugāles iestāžu iesniegtajiem dokumentiem, nevarēja uzņēmumiem, kas darbojas finanšu sektorā, piemērojamo nodokļu samazinājumu uzskatīt par atbalstu, kas ir saderīgs ar kopējo tirgu saskaņā ar EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta noteikumiem.

98 Vēl Komisija atgādina, ka, ja dalībvalsts tai neiesniedz pieprasīto informāciju vai to iesniedz daļēji, tās lēmuma likumā ir jāizvērtē, ņemot vērā informāciju, kas tās rīcībā bija brīdī, kad tā to pieņēma (2002. gada 13. jūnija spriedums lietā C-382/99 Nīderlande/Komisija, *Recueil*, I-5163. lpp., 49. punkts). Šis princips vēl stingrāk ir jāpiemēro šajā lietā, kur Portugāles iestāžu informācija tika līgta atkrītoti un kur, piemērojot Pamatnostādņu par reģionālo valsts atbalstu 4.16.2. punktu, pienākums pierādīt, ka piešķirtās priekšrocības bija pamatotas, ir dalībvalstij.

Tiesas vērtējums

99 Vispirms jāatgādina, ka Komisijai, piemērojot EKL 87. panta 3. punktu, ir plaša rīcības brīvība, kuras izmantošanā ietilpst ekonomiska un sociālā rakstura novērtējumi, kas jāveic Kopienas aspektā. Tiesa, kontrolējot šādas brīvības izmantošanas likumību, nevar lēmuma autora vērtējumu aizvietot ar savu attiecīgā jautājuma vērtējumu, bet tai ir tikai jāpārbauda, vai šajā vērtējumā nav pieļautas acīmredzamas kļūdas vai pilnvaru nepareiza izmantošana (skat. it īpaši iepriekš minēto 2002. gada 7. marta spriedumu lietā Itālija/Komisija, 45. un 46. punkts; 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-456/00 Francija/Komisija, *Recueil*, I-11949. lpp., 41. punkts, un iepriekš minēto 2005. gada 15. decembra spriedumu lietā Itālija/Komisija, 135. punkts).

100 Pamatnostādņu par reģionālo valsts atbalstu ir aizliegts reģionālais atbalsts, kas paredzēts, lai samazinātu uzņēmuma krietnās izdevumus, proti, darbības atbalsts. Tomēr saskaņā ar šo pamatnostādņu 4.16.2. punktu attiecīgais reģionālais atbalsts, kas atbilst atbilstoši EKL 87. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktā, darbības atbalsts var tikt atļauts, ja tas ir paredzēts, lai kompensētu saimnieciskās darbības papildu izmaksas, ko rada EKL 299. panta 2. punktā minētie faktori, kas, nemainoties un citu citu papildinot, nopietni kavē šo reģionu attīstību.

101 Šajā punktā ir precizēts, ka attiecīgajai dalībvalstij ir jānovērtē papildu izmaksu apmērs un jāpierāda to saistība ar minētajiem faktoriem. Šāds atbalsts ir jāpamato saistībā ar to ieguldījumu reģionā attīstībā un veidu, bet tā apmēram ir jābūt proporcionālam papildu izmaksām, ko ar šo atbalstu paredzēts kompensēt.

102 Jānorāda, ka, apgalvojot, ka attiecīgais pasākums atbilst minētajās pamatnostādņu paredzētajiem kritērijiem ne tikai saimnieciskā darbībā nozarēs, kas nesniedz finanšu pakalpojumu, kā to apstrīd tajā lēmumā atzīst Komisija, bet arī minētajā sektorā, Portugāles valdība neapstrīd Pamatnostādņu par reģionālo valsts atbalstu noteikumus. Šā valdība apstrīd tikai to, kā Komisija tās ir piemērojusi Azoru salu reģiona finanšu sektoram. Tā faktiski uzskata, ka ir pierādījusi, ka uzņēmumiem, kas veic finanšu darbības, ir jāsaskaras ar tādām pašām papildu izmaksām, kas saistītas ar attiecīgā reģiona īpašo ģeogrāfisko situāciju, kā pārējiem tur dibinātiem uzņēmumiem.

103 Kā atgādināts šajā sprieduma 101. punktā, saskaņā ar Pamatnostādņu par reģionālo valsts atbalstu dalībvalstij, kas piešķir atbalstu, ir jānovērtē tā apmērs un jāpierāda, ka tas ir pamatots ar to ieguldījumu reģionā attīstībā un ka šādi piešķirtā labuma apmērs ir proporcionāls papildu izmaksām, ko ar to paredzēts kompensēt. Tomēr no lietas materiāliem un apstrīdītā lēmuma motīvu daļas 18. punkta izriet, ka Portugāles iestādes nav varējušas iesniegt šādu pierādījumu par finanšu sektoru.

104 Lai gan apstrīd tajā lēmumā nav precizēts iemesls, kāpēc Komisija uzskatīja par

nepieciešamu saņemot aprēķina pierādījumus par finanšu sektoru, no tā nevar secināt, ka šī iestāde būtu pārkāpusi savas izvērtēšanas pilnvaras.

105 Tādējādi, atzīstot par nesaderīgu ar kopējo tirgu daļu no atbalsta režīma, kas minēts apstrīdētā lēmuma 1. pantā, ciktāl tas ir piemērojams uzņēmumiem, kas veic finanšu darbības, Komisija nav pieņēvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

106 Turklāt, runājot par uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus "uzņēmumu grupas ietvaros", jānorāda, ka Komisija, atbildot uz Portugāles iestāžu argumentu, ka šādas darbības šobrīd Portugāles tiesiskajā kārtībā nav regulētas, apstrīdētā lēmuma motīvā daļā 42. punktā atzina, ka pārskatāmās un tiesiskās drošības labad gadījumos, kad šīs darbības praksē var tikt veiktas, galvenokārt sniedzot pakalpojumus vienas grupas uzņēmumiem, uzņēmumiem, kas veic šādas darbības, piemērojamais nodokļa likmes samazinājums tāpat kā uzņēmumiem, kas darbojas finanšu sektorā, ir *de jure* jāizslēdz no atkāpes piemērošanas saskaņā ar EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu. Komisija faktiski uzskata, ka, ciktāl šādu darbību ietekme uz lēmumu, kur izvietot grupas uzņēmumus, kā arī to ārējā ietekme uz vietējo ekonomiku ir nenozīmīga, tās pietiekami neveicina reģionālo attīstību, lai tās varētu atzīt par saderīgām ar kopējo tirgu saskaņā ar EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu vai citām Līguma paredzētajām atkāpēm to pašu iemeslu dēļ, kas jau minēti saistībā ar finanšu sektoru, un neatkarīgi no tā, vai šīs darbības noteiktā brīdī ir regulētas Portugāles tiesiskajā kārtībā. Tā kā Portugāles valdība nav izvirzījusi argumentus, kas apgāztu šos apgalvojumus, nav pierādīts, ka saistībā ar šādiem uzņēmumiem būtu pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā.

107 Tādējādi trešais prasības pamats, kas balstīts uz EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta pārkāpumu, ir noraidāms.

108 Tā kā neviens no Portugāles Republikas izvirzītajiem pamatiem nav apmierinošs, prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanas izdevumiem

109 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanas izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanas izdevumus un tā kā Portugāles Republikai spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanas izdevumus. Dalībvalstis, kas iestājušās lietā, saskaņā ar Reglamenta 69. panta 4. punkta pirmo daļu sedz savus tiesāšanas izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) **Portugāles Republika atlīdzina tiesāšanas izdevumus;**
- 3) **Lielbritānijas un Ziemeļrīrijas Apvienotā Karaliste un Spānijas Karaliste sedz savus tiesāšanas izdevumus pašas.**

[Paraksti]

* Tiesvedības valoda – portugāļu.